

Perioder med overskyet vejr og lidt blæst kan være frugtbare stunder for tørfluefiskeren. Vind ved elven gør laksen mindre frygtsom, og i tilgift får du mulighed for at, præsentere dine fluer på hoppende og indbydende vis. Brug fx skater-fluer som disse til jobbet.

LAKS PÅ TØRFLUE

Den seneste forskning viser, at mange laks i de nordlige elve æder insekter. Måske er det årsagen til, at de går så villigt til tørfluen – især når sommervarmen er på sit højeste. Følg med Fisk & Fris lakseekspert Jesper Fohrmann og oplev den ultimative fluesport.

Af Jesper Fohrmann

E6 BLIVER VED med at sno sig, og vi holder ved Statoil nær Skaidi. Væggene på benzinstationen er ekstraordinære for en norsk tankstation; her hænger hundredvis af tørfluer til laks. På cafeen bestiller vi elgbøf med chips – ingen tager synderlig notits. Vi er kommet til Reppafjordelven i Finmark.

Vi vælger rød zone, hvor der er få der fisker. Det er lyst i døgn-drift, og vi tager turen op langs E6 og Reppafjordelven. Rød zone er lang, og vi standser ved Mygghheim, hvor elven glider stille frem mod de brusende stryg.

I det hurtige lave vand i bagenden af poolen er der flere stedlige fisk, og min fiskeven Volmar kro-

FOTOS: JESPER FOHRMANN, STUDIEFOTOS: JENS BURSELL

alt imens jeg trækker fluen bort, idet den passerer fisken. Jeg skifter til en lidt mindre hvid tørflue og lægger den, så fisken kan se den drivende flue på lang afstand. Laksen springer nærmest fri af vandet, da den bider efter fluen, men det er blot en skinmanøvre, og jeg undlader at give modhug. Endnu et kast og laksen kommer atter op til fluen, men den vil ikke bide på. Jeg forlader pladsen til fordel for en anden fisk, der viser sig lidt nede af elven, men en halv time senere er jeg på plads igen, og laksen fra før tager den lille hvide tørflue ved første kast.

Med henblik på ørredfiskeri, skabte Lee Wulff sammen med Dan Bailey i 1929 en serie tørfluer som en imitation af en døgnflue. Her tre fluer fra serien Grey – Royal og White Wulff.

ger efter nogle kast en fin laks på en lille sort flue. Jeg fisker med en stor hvid tørflue str. 4. Fluen lander foran alle tænkelige pladser, mens jeg overvåger sceneriet fra land. Da fluen passerer en større sten i elvbunden, opstår der flygtigt et blegt lys under fluen, og jeg sætter alle sejl til, for at lægge fluen akkurat på samme spot. Intet sker! Men jeg kaster igen og igen,

FISKESTEDER OG TEKNIK

Laks på tørflue er der gode muligheder for i bl.a. følgende norske elve: Stordalselva i Åfjord, Lærdals elv, Ågårdselva, Reisaelv, Neiden, Reppafjordelva, Børselva, Staburselva og Komagelva samt Laksjohka, Karasjohka, Anarjokka, Maskejohka og Bavtajohka, der er sideelver til Tana.

Læs mere om overfladefiskeri efter laks i bøgerne »Salmon on dry fly« (Derek Knowles, 1989), »The Dry Fly & Fast Waters & Salmon & Dry Fly« (M. L. LaBranche, 1972 (genoptryk)), »Tying and fishing the riffing hitch« (Art Lee, 1998) og »The Atlantic Salmon (Lee Wulff, 1983 (2 udgave)).

LAKS PÅ TØRFLUE er en særlig gren inden for laksefiskeriet, der ikke har vundet stort indpas her i Skandinavien. Vi skal vest på til Island for at finde elve, hvor tørfluen er et naturligt første valg. Endnu længere vest over – langs Amerikas nordøstlige kyst, kan ➔

Sommeren 2006 måtte mange laksefiskere i Skandinavien, døje med vanskelige laks i lummet vand. Jesper Fohrmann fangede 45 fisk. 38 laks bed på tørfluen! Måske skulle du overveje, at finde tørfluespray frem til den kommende sæson.

→ du træffe rigtige tørflue-fundamentalister, der ikke kunne drømme om at fiske med andet end tørflue. Det er netop her ved østkystelvene omkring New Brunswick, at de første pionere dukker op omkring begyndelsen af det 19'ende århundrede. Fiske-riet vinder langsomt frem efter første verdenskrig, men bliver først rigtigt populært, da den legendariske laksefisker Lee Wulff i slutningen af 50'erne, udgiver bogen *The Atlantic Salmon*, hvor han viser vejen til laks på tørflue – og skaber en serie af særlige fluer der nærmest bliver synonymt med laksetørflue

Ved mange elve forventes det, at laksefiskeren bevæger sig nedstrøms uden at gøre ophold i længere tid. Det er ikke her du skal praktisere dit tørfluefiskeri. Men i og med, at du stort set kan fiske i alle retninger med din tørflue, så vil du opleve, at sporten åbner op for nye dimensioner og udfordringer. Men den nye rummelighed kræver både ro og tid til fordybelse. Fisk derfor, hvor der er masser af plads og få folk.

KLART OG LAVT VAND er ofte de forhold, som byder på det bedste tørfluefiskeri. Men når det er sagt, så bør det nævnes, at jeg har haft laks til tørfluen også i mørke elve som Beauly og Northern Esk i Skotland samt på stille dybe stræk i Hallandske Ätran.

Du fanger selvfølgelig din tørfluelaks på de klassiske fiskepladser i elven, men der er også andre pladser, som nærmest råber på tørflue. Gode steder er ofte hvor én type strøm møder en anden type strøm. Bemærk eksempelvis de punkter, hvor hovedstrømmen glider ud i den stille pool. Her finder du ofte laksen der begærer din tørflue – og et præcist kast er på sin plads. Ved små dybe lommer i bunden venter den vandrede laks på at svømme videre op over de lave stryg. Længst fremme på pladsen, hvor stryget løber til, kan de mest utålmodige fisk ture om i nogen tid. Her kan en velplaceret tørflue få laksen til at hugge – selv på ganske få centimeter vand. I det hele taget er laksen på lavt vand langt mere villig til at stige til tørfluen end laks på dybere vand.

Tørfluefiskeriet åbner også op for nye pladser, der før var umulige – eller meget svære at affiske med traditionel flueteknik. En så-

Grøn Bomber er en sikker vinder til mange finmarkselve.

Sort Bomber. Artiklens fluer er bundet af Jesper Fohrmann.

dan plads kunne være på kanten af den store holding pool, hvor vandet er stille. Her på skrånten mod dybet, vil du nogle gange finde laks nær bunden. Selvom fiskene ved første øjekast virker umedgørlige, så kan du blive glædeligt overrasket.

LAKS PÅ TØRFLUE er så absolut en sommersport, og når elven er varm og lav, kan du opleve, at tørfluen udfisker traditionelle fluer. Den bedste sport får du, når vandet er omkring 12-14°C og lufttemperaturen er jævnt stigende – gerne 4-5°C – fx tidlig formiddag eller hvis en kold aftenhimmel pludselig bliver dækket af skyer. Her kan der også forekomme en stigning i vandtemperaturen. Forandringer i vejret og generelle stigninger i temperaturen, kan også fungere som katalysator for klækningen af vandsæker ved elven. Netop klækningen af vårfluer, døgnfluer og

BIND EN RØR BOMBER

Bomber fluen blev designet som vådflue i 60'erne ved Miramichi elven i New Brunswick. Senere fik den status som tørflue og regnes i dag som en af de mest effektive laksetørfluer. Jesper Fohrmann binder sine Bombers på små tynde rør frem for enkeltkroge. Fluen bliver fjerlet – og den lille trekrog i røret kroger laksen perfekt.

slørvinger, kan helt sikkert have en reel indflydelse på laksens aktivitet. Hvis du er heldig, kan du overvære laks, der præcis som de stationære ørreder, æder drivende insekter. Insekter på vandet er et plus, men det er bestemt ikke nødvendigt for et godt fiskeri.

Forandring er en akse i fiskeriet. De bedste fisketidspunkter er tit sammenfaldne med skift i lyset – fx morgenstund og skumring, men det kan også være helt særlige lokale forhold, der gør sig gældende. Eksempelvis når solen glider frem fra et bjerg og rammer vandet – eller ved skovvelven, hvor det direkte lys forsvinder i løbet af eftermiddagen, for at blive afløst af et flakkende indirekte lys imellem træerne.

Mod slutningen af sæsonen sætter kolde og klare nætter med frost ofte en stopper for årets

Artiklens forfatter med to fine laks taget på tørflue.

tørfluefiskeri. Kolde regnskyl og efterårets flom kan ligeledes bringe tørfluefiskeriet på standby, og du er nu bedre tjent med helt andre fluer.

EN LAKSEFLUE kan som bekendt være alt andet end en tro kopi af laksens fødeemner. Men de fleste gode laksefluer indeholder elementer, der kan fastholde laksens opmærksomhed. Men det er ikke nok – Fluen må fortsætte sit teaterstykke: Fjer og hår, der laver små naturtro bevægelser. Farvede hår og changerende tråde fanger lyset, og skaber et livagtigt bedrag. Den neddykkede lakseflue skal tillige bruge fart og strøm i vandet. Men tørfluen driver blot med strømmen, og det er sjældent nødvendigt, at tilføre nogen anden form for bevægelse. Kernepunktet i illusionen er fluens blotte tilstedeværelse i vandoverfladen.

Fluens farve og opbygning har

LINER

Lee Wulff havde sit eget flueline-design. Han mente, at fluelinens egenskaber var vigtigere for kastet end stangens. Hans egen Triangel Taper var en line med en meget progressiv tapering og en lang klump. Denne type line findes i dag i et antal af udgaver, og er meget velegnet til distance fiskeri med større tørfluer. Særlige liner designet til delikat levering af fluen er også værdifuldt grej, især hvis du fisker i små vandssystemer og stille vand.

Lys Bomber er en sikker standardtørflue. Som krog sværger Jesper Fohrmann til Owner Stinger Treble ST-36BC X str. 14.

Gode liner til laksetørflue:

- J3 Triangel Taper # 8*
- Den nye Hardy Swift Fly Lines # 8*
- Guideline TriCast line # 8*
- RIO Outbound # 8.*

også nogen betydning, og ved visse elve kan én flue virke bedre end andre.. En god tommelfingerregel til ørredfiskeri siger at; farverne i omgivelserne er med til at forstærke de farver du har på fluen. Ex. vil lyse omgivelser og ginklart vand ofte være enstydigt med helt lyse fluer. Grønligt vand, vandplanter på bunden eller løvskov vil fremhæve den grønne flue etc.

Medbring et lille sortiment i klare og neutrale farver

Tørfluens størrelse er ikke uvæ- ➔

→ sentlig, så det er en god ide at, have forskellige størrelser med. Jo koldere vand, desto større flue kan du bruge. De mindre fluer kan dog også være gode i det kølige vand, men de er som udgangspunkt vanskelige at se ude på elven. Når vandet bliver varmere, vil de mindre fluer spille en større rolle, og du kan nu med fordel bruge de større tørfluer til at lokalisere fiskene ude i elven, for så siden at bytte til en mindre flue.

EN AF DATIDENS pionerer Georg M. L. LaBranche beretter i sin bog *The Salmon and the Dry Fly* fra 1924, at laksen vælger pladser i elven, hvor strømmen vil føre føden med sig. Det er netop her, at laksen skal fiskes. LaBranche anså at, der er en nøje sammenhæng mellem de mange frugtløse kast, og den endelige – og meget præcise placering af fluen ved disse pladser.

I dag ved vi, at de mange frugtløse kast er en naturlig del af tørfluefiskeriet efter laks. Mange gange kan det derfor være en fordel, at præparere laksen til hug. Én metode jeg foretrækker er en serie af 5-6 eksakte kast, hvorefter jeg lader fisken hvile i 30 sekunder. Det næst følgende kast er så min bedste chance for at fange denne laks. Endnu et trick er at svinge fluen ret over den plads, hvor laksen opholder sig. Dét, at fluen befinder sig en kort tid i lak-

Laks på tørflue er en sindsoprivende spændende form for laksefiskeri – men være forberedt på flossede nerver.

GREJET TIL FISKERI MED LAKSETØRFLUE

Fiskeri med tørflue kræver mange forskellige kast. Gode stænger og liner er en vigtig detalje. Jeg bruger forholdsvis lange stænger – gerne med en mindre fighting but, der kan holde hjulet lidt fra kroppen under fighten. Den lange stang virker som en buffer mod laksens hurtige bevægelser, og er gavnlige, når linen skal løftes fri af forhindringer i elven, samt kan desuden udnyttes til at danse fluen ret over hovedet på fisk, jeg kan komme helt tæt på. Smålaks elsker tørfluer, men har et iltet temperament og en notorisk evne til at befri sig fra kroge. Derfor vælger jeg forholdsvis lette stænger # 6-8, med en levende stangspids, som kan absorbere bevægelserne.

Et godt eksempel på stænger, der egner sig perfekt til formålet er en 4 delte, 11 fods # 8 stang i den nye Z-Axis serie fra Amerikanske Sage.

Sage teamet har formået at flytte den seneste viden om stangfibre ind i en meget delikat laksestang, i den absolutte topklasse. Greyflex M2 er afløserne til de fine Greyflex stænger fra Greys. I dette udbud af stænger, finder du en meget langt kastende og velegnet tørfluestang i; GFM 110 # 7/8. Stangen er 10'6 og 3 delte. En superstang til små penge. Fra Engelske Hardy får du Swift MK2 stængerne. I serien findes en udsøgt lakse stang på 11 fod. Stangen er 3 delte # 7. Swift stængerne er ligeledes fremstillet af hyper moderne kul fibre, der gør det muligt at lave tynde og lette stænger, som samtidigt kan være lange. En stang til distance og knivskarp præsentation.

Den 4 delte, 11 fods # 8 stang fra Sage's Z-Axis seire er noget nær den perfekte laksetørfluestang.

sens umiddelbare nærhed, synes at skærpe dens interesse. Læg nu fluen lidt foran fisken, og chancerne er gode. At placere fluen lidt foran fisken, for så at trække den bort – idet den kommer helt ind i fiskens vindue, er endnu en måde at spore laksen til hug. Det er idéen, at laksen vender sig til tids-

»Den nystegne laks kan finde på at gå fri af vandet for så at, gribe fluen oppefra.«

punktet for fluens ankomst, for så at bide på, når den endelig kommer forbi.

SPOT FISKEN og læg fluen så præcist som muligt. Du skal kende de

Lennart Bergquist's berømte superpubbe – her i en cdc-version er endnu et topmønsteri Finmarken.

pladser, hvor fisken stopper og så bruge din tid her. Hvis du er heldig, vil du se fisk, der hopper eller slår i vandet. Kalkuler med, at fisken står godt en meter ned-

VÅRFLUER

Det er sensommer i Norge og store brune vårfluer kravler fri af vandet langs stenene i elven. De stedlige ørreder slår som gale længst nede på fosnakken. Jeg har skiftet til en kæmpestor vårflue imitation bundet på et lille plastrør. Fluen er mere en tre gange så stor som den lokale vårflue – Limnephilidae. Jeg kaster til en stor mørk laks, som har stået på denne plads i de sidste ti dage. Ligesom dagen før, så kommer fisken tættere og tættere på overfladen, mens jeg fisker fluen over pladsen. Laksen ender med at stå lige under overfladen, og jeg kan se hver eneste plet på den 100 centimeter store laks. Der mangler dog et eller andet – laksen lader fluen urørt. Jeg er troldbundet af den gådefulde hændelse, og spotter slet ikke den nye laks, der kommer ud fra dybet for at snuppe fluen. Laksen vrider sig bagover, idet den tager fluen, men jeg er ganske uopmærksom, og fluen glider fri af laksen, før jeg kan give modhug. Laksen er større end fisken jeg fiskede efter, men som det så ofte er med store laks, så er der ingen da capo.

Blindfiskeri med tørflue kan også være godt – særligt når lange produktive elvstræk skal afsøges. Jeg bruger ofte en større Bomber til denne opgave. Den flyder godt og de lyse vinger gør den synlig på lang afstand. For yderlig at gøre fluen synlig, bruger jeg en lidt mørkere variant på lyse dage –

Små fluer – her myrefluer – er især effektive når vandet er lavt og klart.

ligesom jeg i skumringen og på gråvejrsdage skifter til en lysere type.

DISKRETIION ER EN DYD. Derfor bruger jeg flueliner med en afdæmpet farve, af en type der kan

Laksen går til overfladen! Hold hovedet koldt, og sæt først krognen når laksen bider over fluen.

strøms, hvor den kom til overfladen. Vent med at kaste til den er kommet tilbage på pladsen og er faldet til ro. Fisk der hopper helt fri af vandet, er sjældent den nemmeste fisk at få på krognen, men ofte vil du finde andre fisk i det samme område. Det er netop disse fisk, du skal prøve at spotte.

Husk pol-briller og brug tid på at kikke efter fisk på de pladser, hvor du forventer at se dem. Sollyset er selvfølgelig til hjælp, men alligevel er det svært at se selve fisken. Ofte er det detaljer som fiskens skygge, bryst eller halefinne, der afslører den.

FLUEFISKERI FOR KØRESTOLSBRUGERE

Ved Repparfjords elven kan kørestolsbrugere i år komme til at fiske ved en af de fineste pladser ved elven. Det drejer sig om Brokulpen ved blå zone hvor der er lavet kørselsforhold. Hør mere hos Repparfjord Ungdomscenter Tel 0047-78 41 61 65.

lave en delikat præsentation. Da skyggen fra forfanget også kan skræmme laksen, bruger jeg gerne et forfang af fluorocarbon. Hvis det blæser, eller jeg har brug for at kaste store fluer langt, så vælger jeg et poly-forfang med en spids af fluorocarbon. Korte intermediate polyforfang på fx 5 fod er også meget velegnet til en neutral præsentation. Hvad enten du fi- ➔

→ sker med en højt- eller lavtflydende tørflue, gælder det om at undgå træk fra line og forfang, men alligevel kan laksen godt blive sporet til at jage en tørflue, der pulser eller striber hen over vandoverfladen. Selv samme laks

Buck Bug er perfekt til lavt og klart vand. Denne flue er utrolig populær i New Foundland.

kan dog også let blive skræmt af en sådan oplevelse. Du bør derfor anvende den stribende tørflue med omtanke – eller bruge den som et sidste forsøg.

Selvom du fisker ved den bedste elv under gode forhold, så regn ikke med at laksen kommer til

FIND PLADSEN

Den flade og ensartede vandoverflade fortæller intet om laksens stoppesteder. Men kommer der vind og bølge på overfladen så vil du se, at der dannes større bølger, hvor vandet bliver dybere. På op- og nedstrøms siden af denne plads, kan du være heldig at få fisken til overfladen.

slut stangen mod fluen. Herved kan du nå at fire mere line ud af øjerne, før din flue begynder at stribe i overfladen

Det centrale i tørfluesporten, er det tidspunkt fisken kommer til overfladen for at hugge fluen. Mangen en erfaren laksefisker har rystet på hånden i sandhedens øjeblik, når laksen tager tørfluen. Og det er ikke uden grund, for det er ikke altid, at laksen bider i fluen. Nogle gange vil den blot komme til overfladen tæt på fluen. Andre gange vil du se den skubbe til fluen. Du kan sågar opleve, at fisken trækker forsigtigt i fluen, som for at drukne den. Denne form for intensiv nysgerrighed, kan stå på i lang tid, men selvom

Indholdet af insekter fra en laksemave.

flu en ofte. Hvis du er heldig vil du få 3-4 forskellige laks op efter tørfluen på en god dag. Har du først fundet en fisk, så kan det i høj grad betale sig at belejre fisken i længere tid. Skift imellem store og små fluer, og forvent, at fisken kan tage din tørflue i første som sidste kast.

DET FØRSTE KAST er vigtigt. Begynd derfor med at blindkaste, indtil du har fundet den rette længde line. Inden fluen rammer vandet, laves et lille ryk opefter med håndledet, så fluen lander na-

Det er klare elve som denne, der synes at være bedst til tørfluefiskeri. Den brunlige elv bliver bedre, når vandstanden har været lav i længere tid.

turligt uden for meget støj. Du kan også dreje forfang og flue, så fluelinen ikke driver ret ind over fisken. Det gøres ved at trække i linen med venstre hånd lige før kastet er afsluttet – således vil flue

Jespers egen terror version af Streaking Caddis på 5-6 cm der er super til tørfluelaksefiskeri.

Uundværligt tørfluefedt af bedste kvalitet. Sørg for at behandle dine fluer godt før du tager ud og hav rigeligt af friske fluer med i boksen.

og forfang falder mod venstre. Når du fisker nedstrøms er det en fordel, at line og forfang ikke lander fuldt udstrakt. Hold stangtoppen højt i fremkastet, og sænk til

fisken stiger til fluen mange gange, betyder det ikke, at du nødvendigvis får den på krogen. Disse laks er ofte stationære fisk, som har samlet sig i elven i løbet af sommeren. Den nyankomne laks går ofte mere direkte til biddet, men udtrykket kan være meget forskelligt. I det lidt hurtige stryg kan man se laksen der hugger fluen, med et minimum af postyr, nærmest som en lakse smolt eller lille ørred. Andre laks kan finde på at, springe fri af vandet for så at, gribe fluen oppe fra. Sørg for, at linen mellem dig og din flue er så tæt som mulig, og igangsat først modhugget i dét øjeblik, du ser laksen bide over fluen. Flyt stangen væk fra fisken og fortsæt resolut med at stramme linen op. På lang line er et horisontalt modhug ofte at foretrække – frem for at løfte stangen op og bagover.

LAKS SPISER I FERSKVAND

I Finmarken finder du en lang række elve, der er ideelle til laksetørflue. Ved nogle af disse elve er det heller ikke ualmindeligt at fange en laks der faktisk har spist insekter. Undersøgelser af laksemaver bekræfter dette (M. Johansen, Evidence of freshwater feeding by adult salmon in the Tana River, northern Norway, Journal of Fish Biology (2001), 59, s 1405-1407. Studiet viste, at op til 45% af laksene fra nogle af Tanas sideelver reelt havde spist under deres ophold i ferskvand. Maveindholdet omfattede såvel vandinsekter som landinsekter. Bestil artiklen online via www.idealibrary.com, hvor du kan læse hvilke insekter de spiste.